

Awyu-schild, uit het stroomgebied van de Mappi en de Digoel

Oorlog voeren was wijdverbreid tussen de verschillende dorpen, bevolkingsgroepen en stammen in Nieuw-Guinea. In sommige streken was het bijna een rituele aangelegenheid.

De partijen maakten afspraken over waar en wanneer de strijders elkaar zouden ontmoeten. Het aantal slachtoffers was daarbij in veel gevallen beperkt. In andere gebieden echter was koppensnellen en kannibalisme gemeengoed en werden complete dorpen overvallen. Bij de Asmat (en hun naaste burens de Jaqai, de Marind Anim en de Awyu in het vroegere Nederlands-Nieuw-Guinea) was het snellen van koppen één van de belangrijkste pijlers van hun cultuur.

Schilden met een naam

Schilden werden gebruikt als bescherming tegen speren en pijlen, als rituele dansobjecten tijdens feesten en om bij de hutten geplaatst te worden om ongenode gasten buiten te houden. Het zijn vaak schitterende en imponerende stukken. Ze werden gemaakt van de plankwortels van mangrovebomen. Aan schilden werden de namen van voorouders gegeven. Op deze wijze ging de kracht en moed van de voorouderlijke geesten over naar de krijger. De symbolen op de schilden, beschilderd met rode, witte en zwarte kleurstoffen, moesten de vijanden angst inboezemen. Traditioneel werden de schilden vaak vervaardigd gedurende een schildenfeest voorafgaand aan een sneltocht. Sommige houtsnijders werden gerespecteerd om hun vakmanschap, maar hadden verder geen speciale positie. Iedere man was in staat om een schild te maken.

Het afgebeelde schild is een Awyu-schild uit het stroomgebied van de Mappi en de Digoel, en is in de jaren veertig verzameld door de Missionarissen van het Heilig Hart. Het is begin jaren vijftig door pater Nico Akerboom tentoongesteld geweest in het Missiehuis te Tilburg. Het is versierd met de typische Awyu-motieven die je ook terugvindt op dolken en speren.

Awyu-schild. Hoogte: 168 cm.

Opvallend detail is het kruisvormig snijwerk aan de bovenzijde van het schild. Er is een soortgelijk schild in de collectie van het Tropenmuseum te Amsterdam.

De Katholieke Missie en het nieuwe Nederlandse bestuur in het gebied brachten veel veranderingen met zich mee. De onderlinge strijd tussen de

Awyu onderling en met de omringende stammen werd onderdrukt. Het kruisteken, krachtig symbool van de nieuwe machthebbers, is op deze traditionele oorlogsschilden aangebracht. Op de top van mijn schild bevindt zich nog een puntig fallussymbool. Oude symbolen, naast het nieuwe symbool. De oude gewoonten en gebruiken werden ook niet zomaar opgegeven. In het uitgestrekte en moeilijk begaanbare gebied ging de onderlinge strijd nog vele jaren door.

Uit de binnenlanden van Nieuw-Guinea

Het westelijk deel van Nieuw-Guinea maakte vanaf 1825 deel uit van Nederlands-Indië. Van 1949 tot 1962 was het een overzees gebiedsdeel van het Koninkrijk der Nederlanden. Er zijn in die periode vele schilden van de Asmat verzameld. Het achterland bestaat uit uitgestrekte laagland regenwouden en moerassen, en was zeer moeilijk begaanbaar. Veruit de meeste schilden komen dan ook uit het kustgebied. Ze worden ook wel 'Casuarina-Coast-schilden' genoemd.

Een fraai oud Awyu-schild als dit, in de diepe binnenlanden verzameld door de Nederlandse Missie, is dan ook een zeldzaam pronkstuk in mijn collectie.

Tegenwoordig worden schilden nog gemaakt om gebruikt te worden tijdens ceremonies, geplaatst te worden tegen het huis en om verkocht te worden aan toeristen.

